

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2802,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Europa-Srodkowo-Wschodnia-w-Zimnej-Wojnie-194.html>
04.04.2026, 12:06

Międzynarodowa konferencja naukowa „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie 1945-1989” - Warszawa, 16-18 października 2008 r.

31.01.2008

Międzynarodowa konferencja naukowa

Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie 1945-1989

Warszawa, Pałac Kultury i Nauki, Sala Koncertowa, VI piętro

16-18 października 2008 r.

Przez blisko pół wieku zimnowojenny konflikt kształtował stosunki międzynarodowe i w wielkiej mierze wpływał na historię poszczególnych narodów. Zimna Wojna była konfliktem globalnym, ale w szczególny sposób była również konfliktem europejskim. Początek i koniec Zimnej Wojny (a przynajmniej początek jej końca) nastąpiły w Europie Środkowej. Przez kilkadziesiąt lat Europejczycy po obydwu stronach Żelaznej Kurtyny szykowali się do możliwego apokaliptycznego starcia lub starali się mu zapobiec. Te przygotowania i zabiegi w wielkim, ale nadal niedostatecznie rozpoznanym stopniu, wpłynęły na ich historię.

Dzięki „rewolucji archiwalnej”, która nastąpiła od lat 90. w następstwie udostępnienia masy zasobów archiwalnych z czasów komunistycznych, nasza wiedza o Zimnej Wojnie, a zwłaszcza o jej wpływie na kraje Europy Środkowo-Wschodniej i ich roli w tym konflikcie, znacznie się powiększyła. Liczne tematy, które kiedyś były domeną spekulacji, można dziś przedstawić w sposób źródłowo ugruntowany. Celem konferencji jest przedstawienie najnowszych badań w tej dziedzinie i umożliwienie dyskusji w gronie wiodących specjalistów z różnych krajów.

Organizatorzy konferencji:

- Instytut Pamięci Narodowej,
- Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, działający jako członek międzynarodowej sieci akademickiej [EurhistXX](#)
- Cold War International History Project of the Woodrow Wilson International Center for Scholars w Waszyngtonie

PROGRAM

Czwartek, 16 października 2008 r.

9.00-9.30 Uroczyste otwarcie konferencji

9.30-13.00 Sesja I: Działania europejskich państw bloku sowieckiego wobec Zachodu podczas Zimnej Wojny

Prowadzący - Dr János Tischler (Węgry)

Komentator - Dr Łukasz Kamiński (Polska)

9.30-10.30 - część 1

- Alexenia Dimitrova (Bułgaria) - Jak bułgarska Służba Bezpieczeństwa wysłała na Zachód fałszywych uchodźców
- Attila Szorenyi (Węgry) - Brytyjsko-węgierskie stosunki dyplomatyczne a casus Edgara Sandersa 1949-1953
- Dr Guy Laron (Izrael) - Państwa satelickie ZSRR a wojna sześciodniowa 1966-1967

10.30-10.50 - przerwa kawowa

10.50-11.50 - część 2

- Ivana Dobrivojević (Serbia) - Karykatura jako oręż propagandy. Obraz Wschodu i Zachodu w jugosłowiańskiej prasie satyrycznej 1948-1952
- Dr Zbigniew Osiński (Polska) - Antyzachodnia propaganda jako element indoktrynacji polityczno-ideologicznej w polskiej oświacie w latach 1944-1989
- Christian Domnitz (Niemcy) - Walka o prawa człowieka. Promocja zachodnich standardów praw człowieka i komunistyczna kontrpropaganda po Helsinkach

11.50-13.00 - komentarz i dyskusja

13.00-15.00 - przerwa

15.00-18.30 Sesja II: Kraje Europy Zachodniej wobec Europy Środkowo-Wschodniej podczas Zimnej Wojny

Prowadzący - Prof. dr hab. Wojciech Roszkowski (Polska)

Komentator - Yale Richmond (USA)

15.00-16.00 - część 1

- Peter Švík (Słowacja) - Wpływ zamachu praskiego 1948 r. na powołanie Paktu Brukselskiego
- Dr. Jerca Vodušek-Starić (Słowenia) - Zachód a Jugosławia 1945-1955. Działania dyplomatyczne i wywiadowcze
- Dr Gordon Johnston (Wielka Brytania) - Głos z oddali. Serwis BBC dla Europy Środkowo-Wschodniej w początkowych latach Zimnej Wojny

16.00-16.20 - przerwa kawowa

16.20-17.20 - część 2

- Prof. Alfred A. Reisch (Węgry) - Zachodni tajny program dystrybucji książek podczas Zimnej Wojny

- Prof. Idesbald Goddeeris (Belgia) - Belgijska „Ostpolitik” - spojrzenie ze Wschodu
- Karolina Pietras (Polska) - Stanowisko Francji i Niemiec w końcowej fazie Zimnej Wojny. Przypadek polskiego kryzysu lat 1980-1981

17.20-18.30 - dyskusja

Piątek, 17 października 2008

9.00-9.40 Wykład: Prof. Silvio Pons (Włochy) - Zimna wojna jako konflikt europejski

9.40-12.30 Sesja III: Rozdźwięki między europejskimi krajami bloku komunistycznego i ich wykorzystanie przez Zachód

Prowadzący - A. Ross Johnson (USA)

Komentator - Prof. Mark Kramer (USA)

9.40-10.20 - część 1

- László Ritter (Węgry) - Tajna wojna bloku sowieckiego z Jugosławią Tito 1948-1954
- Ivan Laković (Czarnogóra) - Następstwa rozłamu. Zachodnia pomoc wojskowa dla Jugosławii 1951-1958

10.20-10.40 - przerwa kawowa

10.40-11.20 - część 2

- Dr Georg Herbristrit (Niemcy) - Odmowa współpracy. Stosunki między Stasi a Securitate
- Prof. Hamit Kaba (Albania) - Konflikt albańsko-sowiecki i jego wykorzystanie przez Zachód
- Dr Gregory Mitrovich (USA) - Amerykańska strategia obliczona na skłócenie bloku sowieckiego 1948-1952

11.20-12.30 - komentarz i dyskusja

12.30-14.30 - przerwa

14.30-18.30 Sesja IV: Militarne aspekty Zimnej Wojny - rola krajów Europy Środkowo-Wschodniej w Układzie Warszawskim i ich miejsce w planach wojennych Wschodu i Zachodu

Prowadzący - Prof. dr hab. Andrzej Paczkowski (Polska)

Komentator - Dr Malcolm Muir (USA)

14.30-15.50 - część 1

- Prof. Miklós Horváth (Węgry) - Plany militarne Układu Warszawskiego na południowo-wschodnim teatrze działań wojennych. „Samoobrona” od granicy węgiersko-austriackiej do Trapani na Sycylii
- Dmtar Tasić (Serbia) - Plany wojenne krajów Paktu Bałkańskiego wymierzone w Związek Sowiecki i jego satelitów 1953-1955
- Dr Władysław Bułhak (Polska) - Wojsko Polskie w Układzie Warszawskim
- Dr Wanda Jarząbek (Polska) - Polska w strukturach politycznych Układu Warszawskiego

15.50-16.10 - przerwa kawowa

16.10-17.10 - część 2

- Dr Petre Opris (Rumunia) - Sowiecko-rumuńskie stosunki wojskowe na przełomie lat 70. i 80.
- Klaus Storkmann (Niemcy) - „Antyimperialistyczna solidarność”? Pomoc wojskowa NRD dla ruchów narodowowyzwoleńczych i armii państw Trzeciego Świata
- Fatih Tokatli (Turcja) - „Wojownik, który przetrwał zimno”. Przemiany armii tureckiej w czasie Zimnej Wojny

17.10-18.30 - komentarz i dyskusja

Sobota, 18 października 2008

9.00-12.00 Sesja V: Kraje Europy Środkowo-Wschodniej wobec konfliktu sowiecko-chińskiego

Prowadzący - Mircea Munteanu (USA)

Komentator - Dr Lorenz Lüthi (Kanada)

9.00-10.00 - część 1

- Prof. Qiang Zhai (USA) - Chiny i Europa Środkowo-Wschodnia w cieniu stosunków chińsko-sowieckich
- Dr Alexandr Stykalin (Rosja) - Konflikt sowiecko-chiński a stosunki sowiecko-jugosłowiańskie
- Dr Péter Vámos (Węgry) - Europa Środkowo-Wschodnia a proces normalizacji stosunków sowiecko-chińskich w latach 80.

10.00-10.20 - przerwa kawowa

10.20-11.00 - część II

- Prof. Ana Lalaj (Albania) - Zerwanie z Sowietami i ostatni sojusznik komunistycznej Albanii
- Dr Bernd Schaefer (USA) - „Wietnam niepokonany”. Pomoc NRD dla socjalistycznego Wietnamu 1965-1989

11.00-12.00 - komentarz i dyskusja

12.00-14.00 - przerwa

14.00-17.00 Sesja VI: Demobilizacja w Europie po zimnej wojnie - gospodarcza i kulturowa (sesja współorganizowana przez sieć naukową EurhistXX)

Prowadzący - Dr hab. Paweł Machcewicz (Polska)

Komentator - Dr hab. Dariusz Stola (Polska)

14.00-15.00 - część 1

- Prof. Pieter Lagrou (Belgia) - Demobilizacja Europy 1989-2009
- Prof. Henry Rousso (France) - Pamięć o Holokauście - kwestia postzimnowojenna? Walka Klarsfeldów

- Cristina Petrescu (Rumunia) - Refleksja o tożsamości narodowej po narodowym komunizmie. Przypadek Rumunii

15.00-15.20 - przerwa kawowa

15.20-16.00 - część 2

- Patryk Wasiak (Polska) - Demobilizacja kultury samizdatu po 1989 r.
- Prof. John Horne (Irlandia) - Spojrzenie na okres powojenny z perspektywy lat 1989-2008

16.00-17.20 - komentarz i dyskusja

17.20-17.30 - zakończenie konferencji

Informacje dodatkowe:

Anna Piekarska - anna.piekarska@ipn.gov.pl

[PROGRAM](#) (pdf - 250 KB)

[International Conference - East-Central Europe in the Cold War, 1945-1989](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pliki do pobrania

[\(doc, 37.5 KB\)](#)

[\(doc, 39.5 KB\)](#)

[\(doc, 30 KB\)](#)
